

Spuitlicentie verlenging Vlamings BV

11-2-2020

Wilma Windhorst, Biocontrole BV

Even voorstellen...

Wilma Windhorst

Technisch adviseur biologische plaagbestrijding bij
Biocontrole BV

Specialismen Biocontrole:

Biologische bestrijding buitenteelt/niet gestookt glas
Eikenprocessierupsen/vlinders, bodeminsecten:
engerlingen, emelten, taxuskeverlarven en
miljoenpoten, wortelboorders

Eikenprocessiesrup

- Historie en verspreiding
- Voortplanting, ontwikkeling en brandharen
- Verwachting 2020
- Bestrijden om te beheersen
- Beheersplan

Wie van de drie ?

Bastaardsatijnrups

A

Dennenprocessierups

B

Eikenprocessierups

C

Zijn de eikenprocessievlinders en -rupsen
uitheems of inheems ?

Inheems

Historie

Eikenprocessierupsen zijn nooit weggeweest uit Nederland!

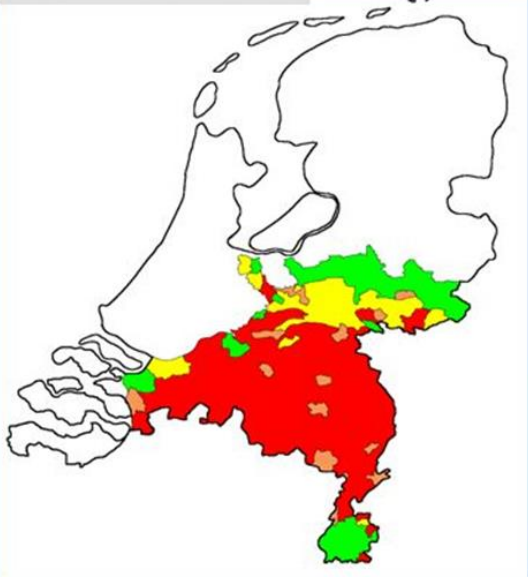
den Schout der Gemeente, H. van
heeft betaald aan de volgende
Arbeiders, voor het uitdoen
van Eijse poppen, uit de ge-
meentes rijk Boomen, op de
dijken naar Deurne, Vlieden
en Bakel, als mede de plantage
bij het fortuin, en aan de ruiter
kuil.

1824.		
22 february	aan Bartholomeus Peters voor 1/2 dag a. 50 cents	2 - 25
29 dito.	aan Anthony Van der Meulen hof voor 2 dagen	1 - 00
	aan Mathias Martins voor 3 d.	1 - 50
1 maart	aan Bartholomeus Peters voor 10 d.	5 - 00
	aan Gielis Schoonbrood voor 2 d.	2 - 00
14 dito	aan Barth. Peters voor 5 d.	2 - 50
	aan Gielis Schoonbrood voor 5 d.	2 - 50
20 dito	aan Barth. Peters voor 6 d. a. 60 cts	3 - 00
	aan Gielis Schoonbrood voor 6 d. a. 60 cts	3 - 00
28 dito	aan Barth. Peters voor 1/2 d.	2 - 70
	aan Gielis Schoonbrood voor 1/2 d.	2 - 70
		<hr/> 28 - 15

“Arbeiders voor het uitdoen van
rupse poppen uit de Gemeentes
eike Boomen op de dijken naar
Deurne, Vlieden en Bakel,
alsmede de plantage bij het
fortuin en aan de ruiter
kuil”.

Fragment van de
gemeenterekening, 1824.

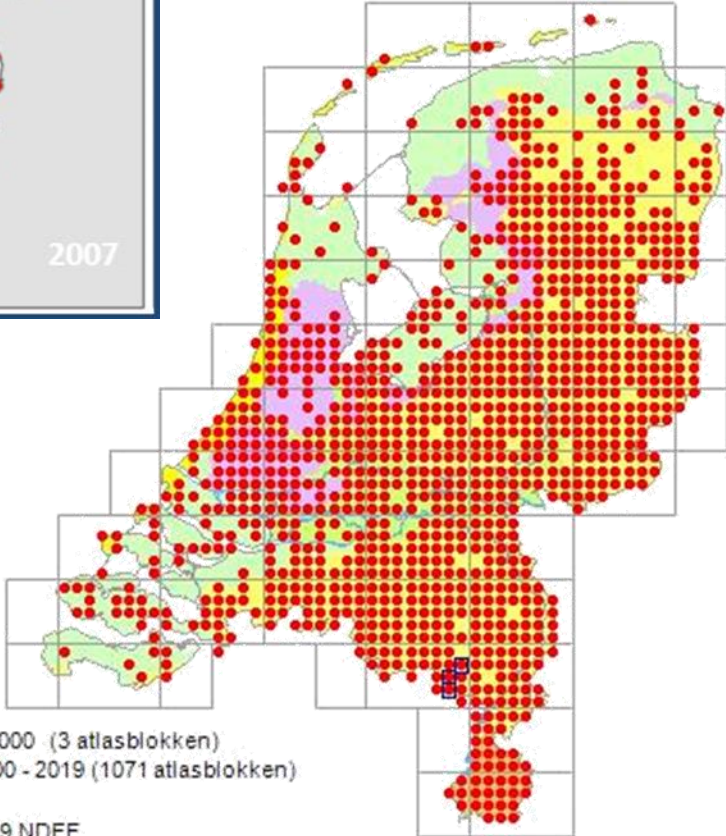
- Eikenprocessierups komt niet voor
- Eikenprocessierups eerste keer waargenomen
- Eikenprocessie rups komt voor
- Geen gegevens bekend

2004

2007

- < 2000 (3 atlasblokken)
- 2000 - 2019 (1071 atlasblokken)

Monitoring EPR

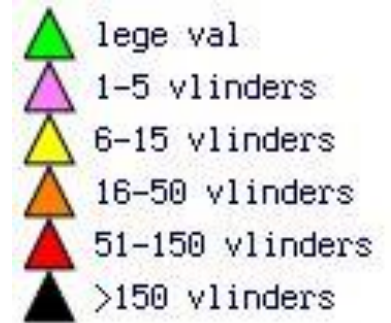
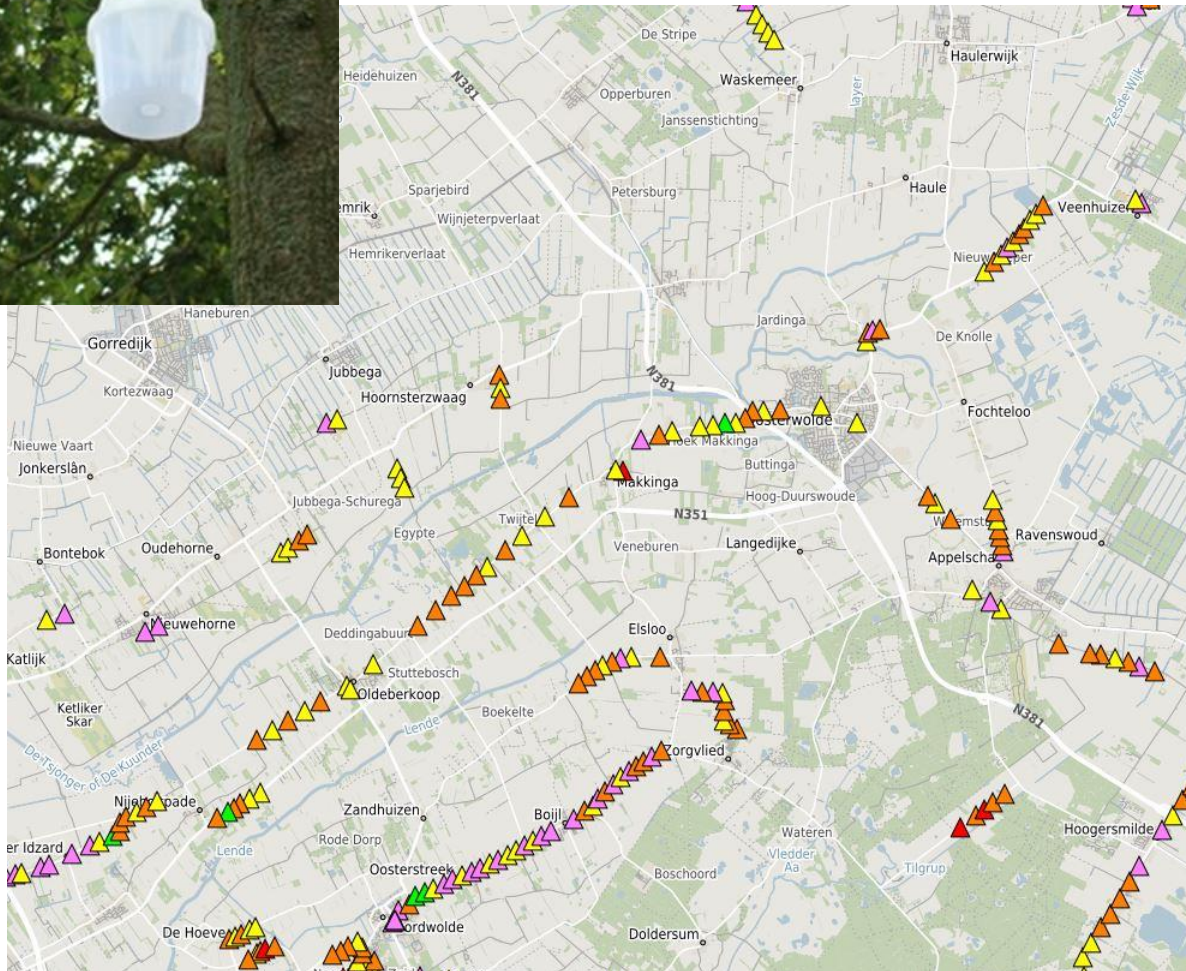
- 2008 Sylvia Hellingman: monitoring mbv feromoonvallen met lokstof
- Veel inzicht in populatie-ontwikkeling
- Gemeenten, provincies, recreatieterreinen, vakantieparken, ...

- Wegvangen mannetjes
- Het enige echt selectieve 'middel'
- Mag niet als bestrijding worden ingezet

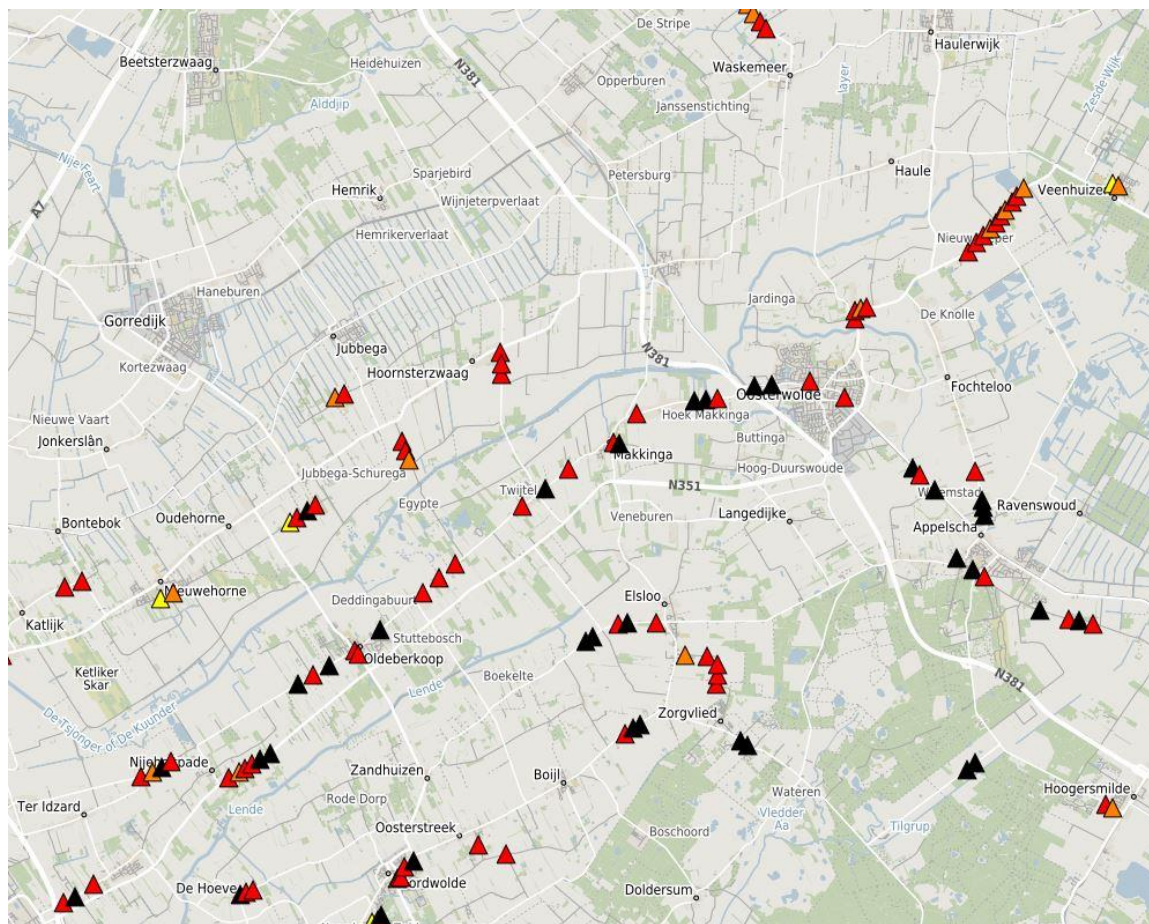

Feromoonvallen met vrouwelijke lokstof

Gemeente Ooststellingwerf.
 Friese gemeente met plaatsen
 als Oosterwolde, Appelscha
 en Moskou.
Telling 2014

Monitoring 2018

Gemeente Ooststellingwerf.
 Friese gemeente met plaatsen
 als Oosterwolde, Appelscha
 en Moskou.
Telling 2018

Biologie

Levenscyclus

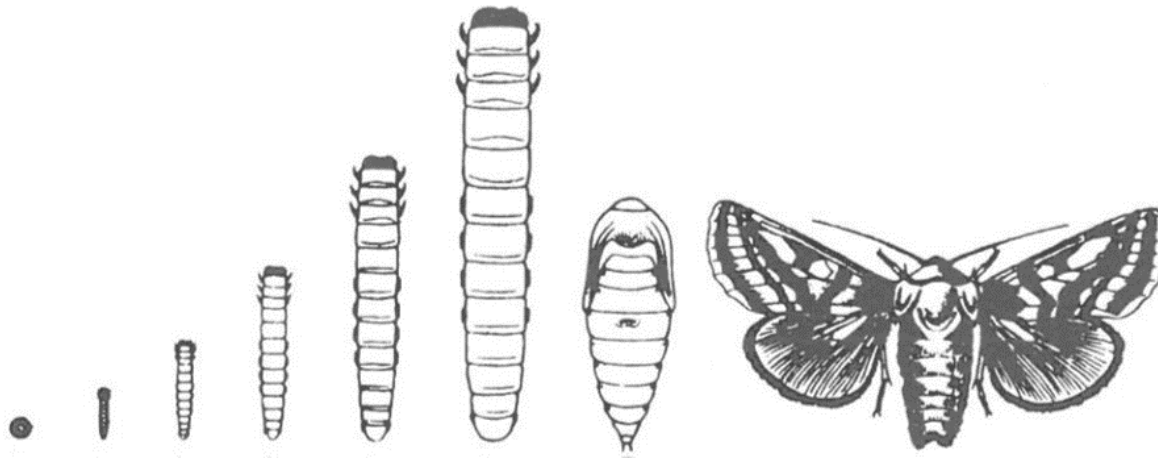
Herkenning

Natuurlijke vijanden

Volledige gedaanteverwisseling (metamorfose)

Ei

Larve (Rups)

Pop

Vlinder

Vlinder

- Onopvallende nachtvlinder
- Leven maar enkele dagen
- Vrouwtje zet na de paring eitjes af in juli, augustus, begin september

- 30 tot 200 eitjes per pakket
- Eipakketjes worden op jong hout afgezet
- Overwinteren als ei, deze zijn bestand tegen grote temperatuurschommelingen.

Na afzetten van het eerste eipakket, zal het vrouwtje, om weer op krachten te komen, gaan eten om daarna een tweede eipakketje af te zetten. Risico spreiding !!

Er staan Eikenprocessiestations in **Dieverbrug en Mill**. Hier worden in de winter gevonden eipakketjes aan boompjes gebonden. Als de eerste eitjes uitkomen wordt dat gedeeld met o.a. Nature Today, en de professionele bestrijders.

5 april 2019 eerste rupsen.

Eerste voeding is het vocht van de nieuwe knoppen

Rupsen

met

Eind mei: nesten

Juni-Juli: verpoppen

Half juli: uitvlieggen van de vlinders in de nesten zichtbaar

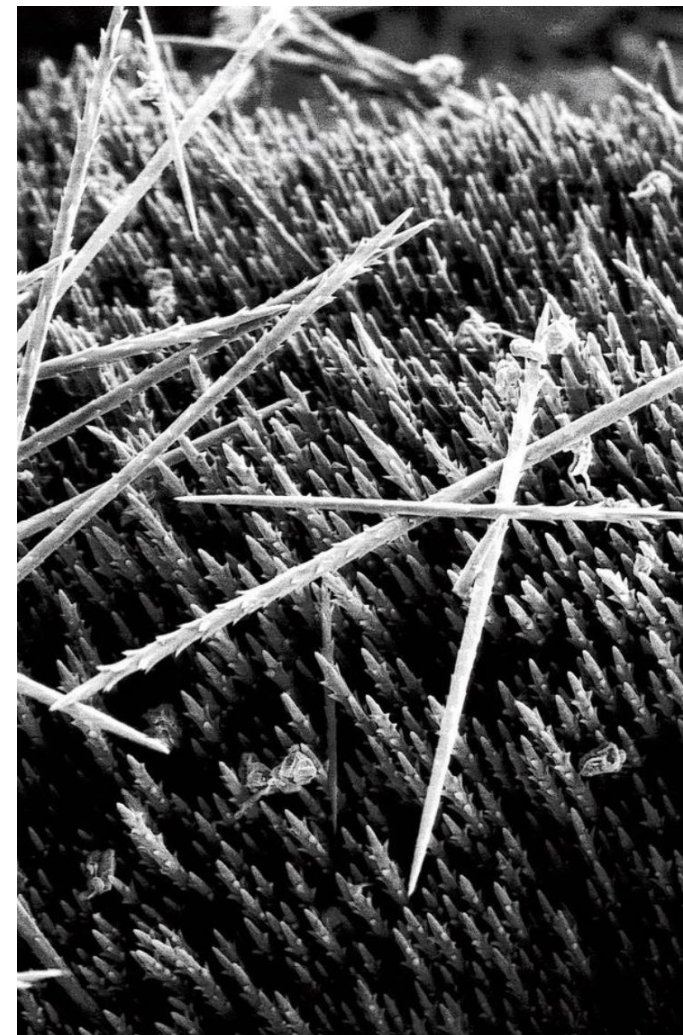
Vervelling van het derde naar het vierde larvale stadium komen de vervelende brandharen. Dit begint eerste weken van mei.

Hoeveel brandharen heeft een rups dan ???

Brandharen en gezondheidsklachten

- Vanaf het 3e larvale stadium
- Elk volgend stadium komen er haren bij
- 0,2-0,3 millimeter
- Weerhaken die zich vasthaken aan kleding en onze huid. Zo komt de irriterende stof thaumetopoeine in ons lichaam.
- Het lichaam reageert op deze 'vreemde' stof door antistoffen aan te maken. Deze reactie is verschillend per persoon.

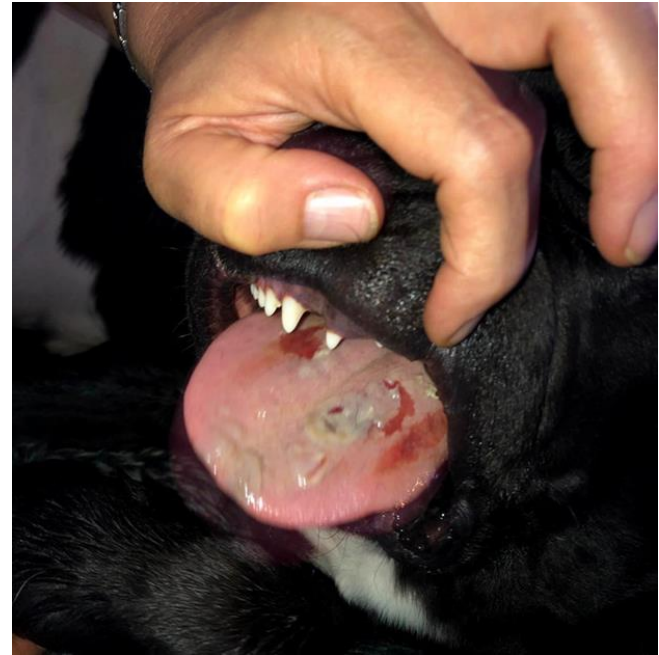

Mensen

(Huis)dieren

Vooral honden hebben overlast. Maar ook katten, paarden, schapen enz. kunnen met de haren te maken krijgen. Door bijv. verwaaing of besmet voer.

Oorzaken overlast eikenprocessierupsen??

Oplossingen om overlast te beperken of aan te pakken.....??

Foto nlbloeit.nl

Natuurlijke vijanden

(Huis)mus

Pimpelmees

Koolmees

Zweefvlieg

Sluipwesp

Grootoorvleermuis

Kleine poppenrover

Gaasvlieg

Sluipwesp

Wesp

Larve adalia

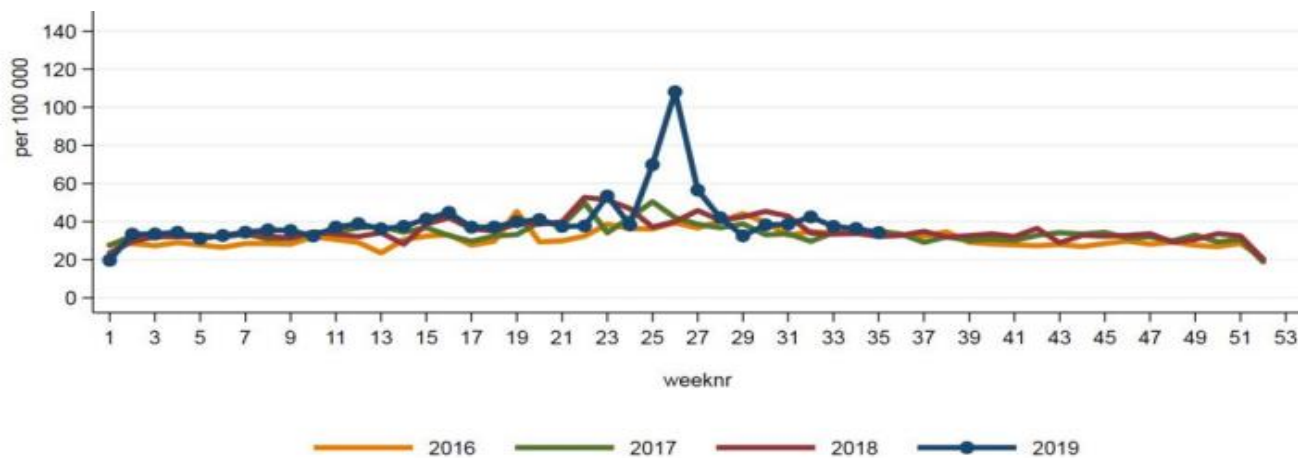

Wanneer is kans op blootstelling aan brandharen het grootst?

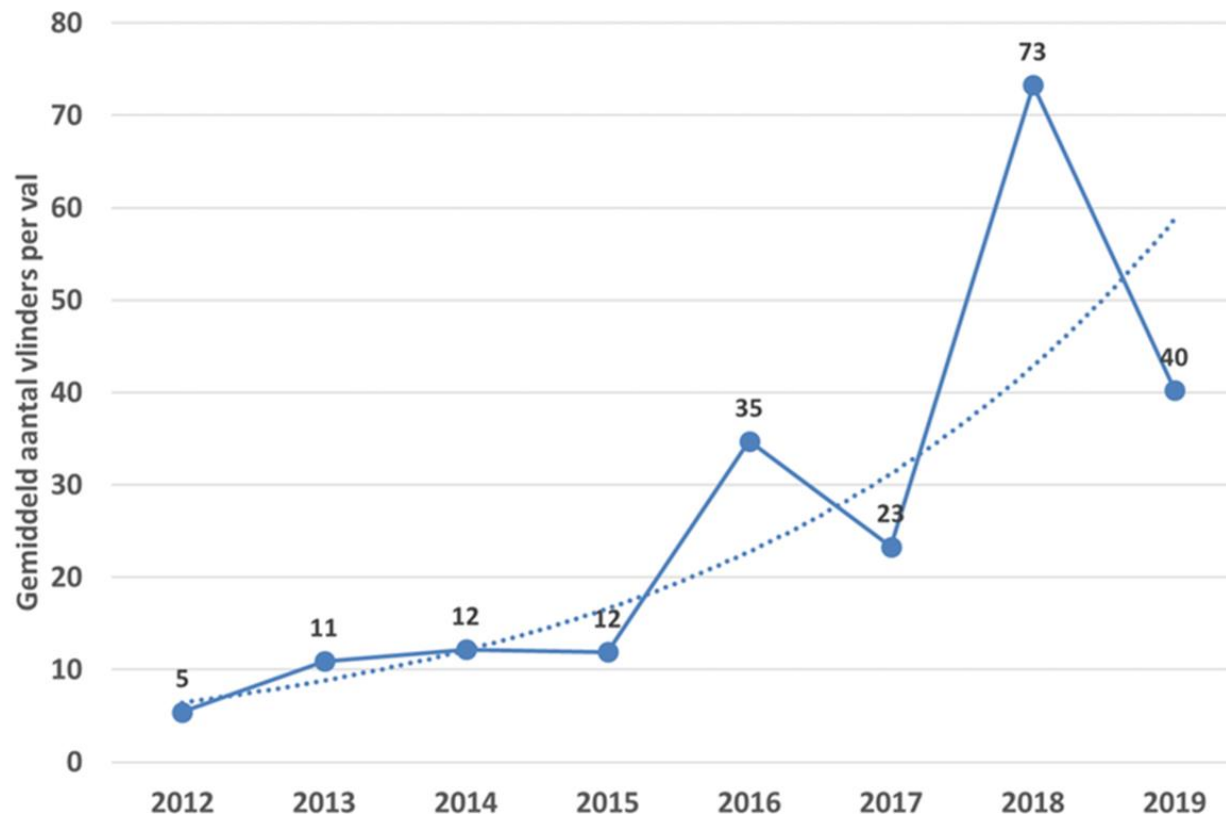
Stadium	jan	feb	maart	april	mei	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec
Vlinders							Laag risico	Laag risico	Laag risico	Laag risico		
Eitjes	Laag risico	Laag risico	Laag risico	Laag risico				Laag risico	Laag risico	Laag risico	Laag risico	Laag risico
Rupsen				Laag risico	Hoog risico	Hoog risico	Hoog risico	Hoog risico	Hoog risico			
Processie					Verhoogd risico	Hoog risico	Hoog risico	Hoog risico				
Poppen						Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico		
Nesten	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico	Verhoogd risico

Hoog risico
 Verhoogd risico
 Laag risico

Verwachting 2020

2019: Minder vlinders gevangen in de feromoonvallen dan in 2018. Dit kan betekenen dat de plaagdruk in 2020 hetzelfde niveau kan hebben als in 2018. Dus nog steeds heel veel overlast. Zeker nu de media er de volle aandacht aan geeft zijn er veel meer meldingen, wat ook bijdraagt aan de overlast gegevens.

Bestrijding

*Curatief zonder gevaar
voor bestrijders*

*Rupsen hebben geen
brandharen*

*Curatief met gevaar
voor klachten*

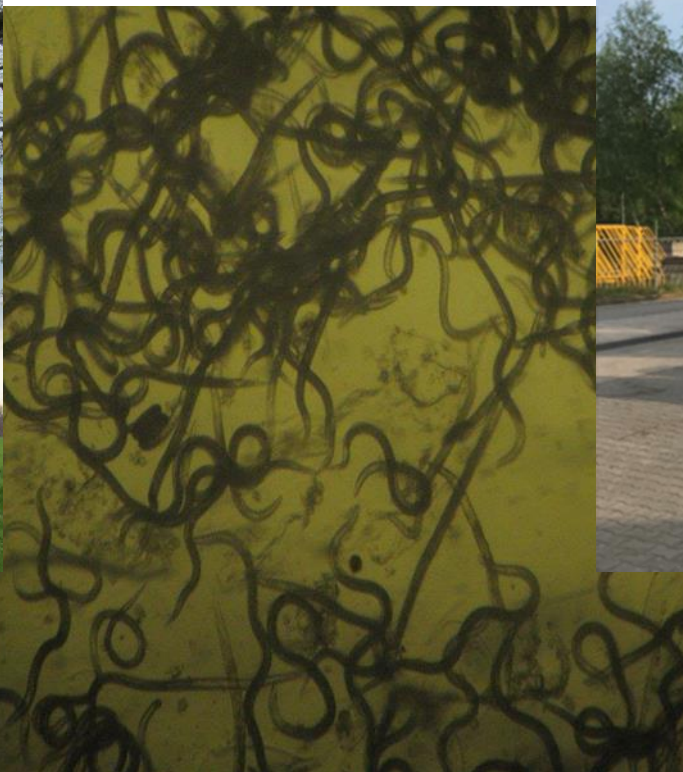
*Rupsen hebben
brandharen*

Bestrijding met een bacterie-preparaat, vòòr de brandharen

Voor het gebruik van dit product is een spuitlicentie verplicht.

Bestrijding met nematoden, vòòr de brandharen

Voor gebruik nematoden is geen spuitlicentie verplicht

Bestrijding van nesten met rupsen, met brandharen

Mechanische bestrijding: Zuigen

Grote hoeveelheden nesten en rupsen kunnen in korte tijd opgezogen worden.

Zuigen kan het hele seizoen.

Alles wordt opgezogen in speciale luchtdicht afgesloten plastic kratten.

PBM's heel belangrijk!

Verwerking van containers en big-bags bij afvalverwerkingsbedrijf

Bestrijding van nesten met rupsen

Mechanische bestrijding: Branden

In de jaren 80 en 90 veel gebruikt door professionele bestrijders. Nu neemt deze manier van bestrijden toe bij particulieren i.v.m. de hoge plaagdruk.

Nadelen:

- * Door thermische activiteit grote verspreiding van haren
- * Brandharen blijven rondom de bomen aanwezig
- * Seizoen van bestrijden is zomer...
- * Schade aan boom(bast)

De juiste PBM's (persoonlijke beschermingsmiddelen)

Euralcode 20 02 03 irriterend

Type beschermende kledij en bijbehorende NEN-EN normen voor verwijdering van rupsen en nesten:

Beschermende kledij	Specificatie	Beschrijving
Overdrukmasker	NEN-EN 146	Volgelaatsbeschermer, bescherming tot de schouders, in combinatie met aanblaasunit
Filter	NEN-EN 143, Minimaal 2 stuks P3 filter	Filters ten behoeve van overdrukmasker
Aanblaasunit overdrukmasker	NEN-EN 146, > 120 l/min blaascapaciteit	Motor-aangevoerde luchttoevoer
Wegwerpoverall	NEN-EN ISO 13982-1 (&2) type 5 NEN-EN 13034 Type 6	Lichaamsbescherming met capuchon, ritssluiting en elastiek in mouwen en broekspijpen
Handschoenen	NEN-EN 420 PVC Categorie 2, 35 cm. schacht	
Onderhandschoenen	NEN-EN 420 Katoen Categorie 1	Voor comfort bij gebruik PVC handschoen
Laarzen	NEN-EN 345 S4 Rubberen veiligheidslaarzen met stalen neus	

Beheersplan

Bestrijding vòòr brandharen Bestrijding nesten

Diversiteit

- * Bacterie preparaat
- * Nematoden

- Zuigen
- Branden
- Plukken
- Verdrinken
-?

Leidraad beheersing eikenprocessierups

Update 2019

In opdracht van het ministerie van LNV

Kenniscentrum Eikenprocessierups:

J.H. Spijker - Wageningen Environmental Research

S. Hellingman - Hellingman Onderzoek en Advies

G. Hellingman - Hellingman Onderzoek en Advies

H. Hofhuis - Wageningen University

H. Jans - Jans Consultancy Gezondheid en Milieu

H. Kuppen - Terra Nostra

A.J.H. van Vliet - Wageningen University

Datum: 25-9-2019

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit*

WWW.PROCESSIERUPS.NU

Vergelijkbare rupsen

Bastaardsatijnvlinder

(*Euproctis chrysorrhoea* L.)

Kan de bastaardsatijnvlinder ook gezondheidsklachten veroorzaken?

De bastaardsatijnvlinder is een nachtvlinder die voorkomt in een groot gedeelte van Europa. De vlinder is in Nederland vooral aanwezig langs de kust, maar recent werden ook uitbraken gesignaleerd in Noord-Holland, Noord-Brabant en Flevoland. Brandharen van de vlinder veroorzaken klachten, zoals huidirritatie, jeuk, rode uitslag, oog- en luchtwegirritatie. Er kunnen ook algemene klachten zoals koorts en algehele malaise optreden. De klachten zijn vergelijkbaar met de klachten die de brandharen van de eikenprocessierups veroorzaken.

Na één tot twee weken zijn de klachten over het algemeen verdwenen.

Spinselmot (*Yponomeuta* sp.)

- Wordt vaak verward met EPR
- Veel meldingen
- Ongevaarlijk

Dennenprocessierups (Thaumetopoea pityocampa)

De brandharen van deze rups veroorzaken dezelfde of zelfs iets ernstigere klachten als die van de eikenprocessierups.

Dennenprocessierups komt steeds dichterbij Nederland: hoe herken je de levensstadia?

[*Kenniscentrum Eikenprocessierups*](#)

25-NOV-2018 - Een paar jaar geleden bevonden de rupsen van de dennenprocessierups zich nog aan de grens van Frankrijk met België. Het is daarom niet uitgesloten dat de dennenprocessierups zich inmiddels ook in België of zelfs in het zuiden van Nederland bevindt. Ook de dennenprocessierups heeft brandharen. Hier lees je hoe je de verschillende levensstadia van de dennenprocessierups kunt herkennen.

